

МЕТОДИЧНИЙ ОРІЄНТИР: СКАРБНИЧКА ПРАКТИЧНИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

Алла СОПІЛЬНИК,
викладач кафедри управління та адміністрування,
методист відділу менеджменту закладів дошкільної,
загальної середньої та професійної освіти Донецького ОблІППО

ОСВІТНІ АКЦЕНТИ ДОШКІЛЛЯ ДОНЕЧЧИНИ: СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ НА 2026–2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти особливого значення набуває забезпечення якості освітнього процесу відповідно до державних пріоритетів та актуальних суспільних викликів. Трансформаційні процеси в освіті, розвиток компетентнісного підходу, поширення дистанційних форматів навчання, упровадження принципів безбар'єрності, дитиноцентризму та педагогіки партнерства потребують від педагогічних працівників закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) постійного професійного розвитку, готовності до змін та застосування сучасних освітніх практик.

У зв'язку з цим одним із сучасних орієнтирів розвитку є підготовка педагогічної спільноти до реалізації положень Державного стандарту дошкільної освіти (далі – Держстандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 року № 1557, який набуде чинності з 1 вересня 2027 року [1]. Держстандарт визначає результати навчання, ключові компетентності дитини дошкільного віку та сучасні підходи до організації освітнього процесу, орієнтовані на цінність дитинства, гру, безпеку, благополуччя та наступність між дошкільною і початковою освітою.

Підготовка до впровадження Держстандарту має здійснюватися поступово через оновлення професійного бачення педагогів, трансформацію освітнього середовища та переорієнтацію освітнього процесу з репродуктивних форм роботи на діяльнісний, компетентнісний та дитиноцентрований підходи. Рекомендуємо здійснити переосмислення підходів до планування освітнього процесу, приділивши особливу увагу інтегрованому плануванню, формуванню життєвих компетентностей, розвитку самостійності, ініціативності, емоційного інтелекту та комунікативних навичок дітей. Освітній процес доцільно організовувати не навколо окремого заняття, а навколо діяльності дитини, її досвіду, дослідження та взаємодії з навколишнім світом.

Педагогам варто опрацювати зміст освітніх напрямів Держстандарту, ознайомитися з очікуваними результатами навчання та компетентностями дітей дошкільного віку, а також забезпечити узгодженість освітньої діяльності із сучасними комплексними освітніми програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України (*наразі здійснюється адаптація освітніх програм до вимог Держстандарту*).

Вважаємо за доцільне системно опрацювати сучасні методичні та цифрові ресурси МОН України, а також з метою вдосконалення навичок інтегрованого планування, формування життєвих компетентностей, розвитку емоційного інтелекту та реалізації діяльнісного підходу в освітньому процесі, пройти навчання за програмами підвищення кваліфікації в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти::

- «Керівник ЗДО 2.0: ефективне управління та лідерство в умовах освітніх реформ» (для директорів (завідувачів), вихователів-методистів ЗДО);
- «Сучасний педагог ЗДО: нові стратегії та вектори розвитку дошкільної освіти» (для вихователів, музичних керівників, інструкторів з фізичного виховання ЗДО).

Залишається актуальним створення сучасного освітнього середовища, яке забезпечує активну участь дитини в різних видах діяльності. Педагогам варто й надалі розширювати використання ігрових, дослідницьких, проблемно-пошукових та проєктних методів, упроваджувати елементи STEM/STREAM-освіти, підтримувати дитячу ініціативність, творчість і самостійність.

Корисними стануть напрацювання обласної творчої групи педагогів ЗДО [«STEM-простір у ЗДО: від ідеї до втілення»](#) та матеріали методичного апгрейду [«Скарбничка дистанційних практик дошкільля»](#).

Одним із орієнтирів дошкільної освіти відповідно до вимог Державного стандарту дошкільної освіти є формування мовленнєво-комунікативної компетентності – володіння державною, рідною

мовою та здатність спілкуватися іноземними мовами.

Ухвалено Закон України «Про застосування англійської мови в Україні» № 3760-IX від 04.06.2024 р. [4], у якому зазначено, що з 01 вересня 2026 року вивчення англійської мови для дітей п'ятишестирічного віку є обов'язковою складовою освітнього процесу в усіх закладах дошкільної освіти. Навчання слід проводити в легкій та зрозумілій для дітей формі – через ігри, спілкування, практичні справи та адаптацію до індивідуальних потреб кожної дитини.

В умовах дистанційного навчання важливим є залучення батьків до спільного прослуховування та виконання англійських пісень у повсякденному житті дитини. Добираючи матеріал, варто враховувати вік дітей, їхній рівень мовленнєвого розвитку та індивідуальні особливості.

Практичну допомогу в організації освітнього процесу з англійської мови може надати методичний poradnik «Англійська мова в закладах дошкільної освіти» [2].

Корисними стануть:

- *плейлисти пісень*: [Super Simple Songs](#), [English Singsing](#), [Rock 'N Learn](#), [LooLoo Kids](#), [Cocomelon](#), [Billion Surprise Toys](#);
- *освітні мультфільми*: Gogo Loves English, Muzzy in Gondoland, Martha Speaks, Sam and Lucky, Tom and Keri, Super Why, Peter Rabbit, Dora the Explorer;
- *дитячі книги*: My ABC book (А-ба-ба-га-ла-ма-га), My First Book of the Colors (Agnese Baruzzi, Chiara Piroddi), Book of Many Things (Eric Carle).

Освітнім акцентом у формуванні мовленнєво-комунікативної компетентності має стати не лише здатність спілкуватися іноземними мовами, а й створення умов для спілкування державною мовою, уміння висловлювати власні думки, взаємодіяти з однолітками й дорослими, сприймати та розуміти художнє слово. У зв'язку з цим ми продовжуємо формувати в дітей інтерес до книги, читання, художньої літератури, комунікації та пізнавальної активності. Освітній процес має забезпечувати не механічне засвоєння матеріалу, а створення умов для природного мовленнєвого розвитку дитини через гру, емоційне переживання, взаємодію та діяльність.

Рекомендуємо використовувати інтерактивні казки, вірші, оповідання, інтерактивне читання вголос, онлайн-театралізації, цифрові казкові квести, мовленнєві ігри, аудіо- та відеоказки як основу для організації мовленнєвої, творчої та пізнавальної діяльності дітей. Такий формат дозволить поєднати емоційне залучення дитини з розвитком мовлення, уяви, пам'яті, слухової уваги та навичок комунікації.

Важливо, щоб онлайн-взаємодія не була обмежена лише демонстрацією матеріалу через екран, а ставала простором живого спілкування, творчості, дослідження та емоційного залучення. Дитина має бути активним учасником освітнього процесу: обирати персонажів, придумувати продовження історій, описувати події, відповідати на запитання, озвучувати героїв, виконувати рухові та творчі завдання відповідно до сюжету. Пропонуємо переглянути матеріали обласної вебвітрини [«Книга – віконце в чарівний світ»](#) і пройти навчання за програмою підвищення кваліфікації «Читаю, граю, розвиваю: новації в заохоченні дошкільників до читання» в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Не втрачає актуальності розвиток інклюзивної компетентності педагогів та формування культури безбар'єрності. Держстандарт орієнтований на забезпечення рівного доступу до якісної дошкільної освіти для всіх дітей, зокрема з особливими освітніми потребами. Педагогам рекомендується вдосконалювати навички адаптації освітніх матеріалів, використання візуальної підтримки, організації індивідуальної освітньої траєкторії та партнерської взаємодії з батьками й фахівцями супроводу.

Постановою КМУ від 26.08.2025 № 1036 внесено зміни до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти [5]. У листі МОН від 18.08.2025 № 1/17201-25 «Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами» [6] міститься добірка основних нормативно-правових актів, які встановлюють чіткі процедури та механізми забезпечення права дітей з ООП на дошкільну освіту, а також психолого-педагогічний супровід і доступність освітнього середовища.

Для поглиблення практичних навичок роботи в інклюзивному освітньому середовищі рекомендуємо педагогам пройти навчання за програмою підвищення кваліфікації «Практичні аспекти інклюзії: як працювати з дітьми з особливими освітніми потребами в ЗДО» в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Держстандарт акцентує увагу на цінності дитинства, безпечному освітньому середовищі та

підтримці емоційного розвитку дитини. У зв'язку з цим педагогам рекомендуємо впроваджувати практики соціально-емоційного розвитку, емоційні вправи, стабілізаційні техніки, арттерапевтичні та ігрові елементи, спрямовані на формування навичок саморегуляції, взаємодії та психологічної стійкості.

З метою вдосконалення професійної компетентності у сфері психоемоційної підтримки дітей педагогам варто долучитися до програми підвищення кваліфікації «Психологічний комфорт у ЗДО: дієві інструменти для щоденної підтримки», що реалізує Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Програму спрямовано на опанування практичних інструментів створення психологічно безпечного, підтримувального та комфортного освітнього середовища для кожної дитини.

Відповідно до положень Закону України «Про дошкільну освіту» [3], Держстандарту та принципів педагогіки партнерства важливим акцентом діяльності закладів дошкільної освіти залишається розбудова ефективної взаємодії з батьками вихованців. В умовах дистанційного формату роботи родина стає безпосереднім учасником освітнього процесу та партнером педагога у створенні умов для розвитку дитини.

Педагогам рекомендуємо зміщувати акцент з інформування батьків на партнерську взаємодію, залучаючи родини до спільних освітніх практик, проєктної діяльності, сімейних читань, творчих завдань, дослідницьких проєктів та інших форм активної участі в житті дитини.

Особливої уваги потребує підвищення педагогічної культури батьків щодо організації освітньої діяльності дітей в домашніх умовах. Доцільно проводити онлайн-консультації, тематичні зустрічі, вебінари, батьківські клуби, створювати цифрові порадики, відеоконсультації та інформаційні кейси з актуальних питань розвитку, виховання й навчання дітей дошкільного віку.

У зв'язку з функціонуванням ЗДО в дистанційному та змішаному форматах рекомендуємо вдосконалювати навички організації цифрової освітньої взаємодії. Важливо забезпечити баланс між онлайн- та офлайн-активностями, використовувати короткотривалі інтерактивні форми взаємодії, мінімізувати перевантаження дітей екранним часом та організовувати освітній процес через практичну діяльність, гру, рухову активність і дослідження.

Доцільно розширювати використання цифрових інструментів для створення інтерактивного освітнього контенту, що сприятиме активній взаємодії, візуалізації освітнього матеріалу та підтримці пізнавальної мотивації дітей. Практичним ресурсом для педагогів можуть стати матеріали обласного конкурсу-проєкту [«Цифрова Донеччина: від інструменту до результату»](#), де зібрані кращі практики системної цифрової трансформації освіти.

Керівникам ЗДО рекомендуємо забезпечити системний методичний супровід підготовки педагогів до впровадження нового Держстандарту через проведення вебінарів, методичних студій, професійних спільнот, педагогічних майстерень, супервізій та практико-орієнтованих тренінгів. Важливо сприяти формуванню професійної готовності педагогів до роботи в умовах оновленого змісту дошкільної освіти, підтримувати розвиток цифрової компетентності, академічної свободи, педагогічної автономії та культури професійної взаємодії.

Освітнім акцентом діяльності закладів дошкільної освіти у 2026–2027 навчальному році має стати створення якісного, доступного, безпечного та діяльнісного освітнього середовища, у центрі якого – активна, компетентна та успішна дитина.

Педагогам закладів дошкільної освіти рекомендуємо:

- забезпечити поетапну підготовку до впровадження Державного стандарту дошкільної освіти, ознайомившись із його положеннями та переосмисливши підходи до планування освітнього процесу;
- розширювати використання ігрових, дослідницьких, проблемно-пошукових і проєктних методів, упроваджувати елементи STEM / STREAM-освіти;
- забезпечувати розвиток мовленнєво-комунікативної компетентності дітей через читання, художнє слово, інтерактивні казки, театралізовану діяльність та живе спілкування;
- створювати умови для формування інтересу до книги та читання як важливої складової особистісного розвитку дитини;
- забезпечити впровадження англійської мови в освітній процес для дітей старшого дошкільного віку;
- підвищувати рівень інклюзивної компетентності та впровадження принципів безбар'єрності в

освітньому процесі через удосконалення навичок адаптації освітніх матеріалів і створення доступного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами;

- упроваджувати практики соціально-емоційного розвитку, психологічної підтримки та формування життєстійкості дітей;
- зміцнювати партнерську взаємодію з батьками, залучати родини до спільних освітніх практик, проєктної діяльності, сімейного читання і творчих ініціатив;
- удосконалювати цифрову компетентність, розширювати використання сучасних цифрових інструментів для організації якісного дистанційного та змішаного навчання;
- активно використовувати можливості професійного розвитку, самоосвіти й підвищення кваліфікації для вдосконалення професійної майстерності.

Отже, сучасне дошкільня потребує педагога, який готовий до змін, здатний навчатися впродовж життя, ефективно використовувати сучасні освітні технології та створювати умови для всебічного розвитку кожної дитини.

Саме готовність до професійного оновлення, відкритість до інновацій і партнерська взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу стануть запорукою успішного впровадження нового Державного стандарту дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт дошкільної освіти України: постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. № 1557 [Чинний від 2027-09-01] URL : https://oplatforma.com.ua/files/news/2025/derzh_standart.pdf (дата звернення: 30.05.2026).
2. Мочикіна М. В., Головань Д. О. Англійська мова в закладах дошкільної освіти: методичний poradnik для вихователів закладів дошкільної освіти. К. Видавництво «Лінгвіст», 2024. 32 с. URL : <https://online.flippingbook.com/view/200404368/> (дата звернення: 30.05.2026).
3. Про дошкільну освіту : Закон України (зі змінами) від 05.11.2025 № 4681-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20/ed20260101#Text> (дата звернення: 30.05.2026).
4. Про застосування англійської мови в Україні : Закон України № 3760-IX від 04.06.2024 р. [Чинний від 2024-06-27]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text> (дата перегляду: 30.05.2026).
5. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти : постанова КМУ від 26.08.2025 р. № 1036 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1036-2025-%D0%BF#n2> (дата звернення: 30.05.2026).
6. Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами : лист МОН № 1/17201-25 від 18.08.2025 URL : <https://ips.ligazakon.net/document/MUS42172> (дата звернення: 30.05.2026).

Наталія КАПІНУС,

*завідувач відділу початкової освіти, соціалізації,
ментальної та гендерної підтримки Донецького ОблІППО*

Ольга УСАЧОВА,

*методист відділу початкової освіти, соціалізації,
ментальної та гендерної підтримки Донецького ОблІППО*

ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НУШ: ЯК НАВЧАТИ ЛЕГКО, ЦІКАВО ТА РЕЗУЛЬТАТИВНО

Сучасний етап трансформації національної освіти зумовлює необхідність переосмислення підходів до організації освітнього процесу в початковій школі. Новий Державний стандарт початкової освіти [3] та нова Типова освітня програма [4] визначають стратегічні орієнтири розвитку сучасної початкової освіти. Проте ключовим викликом для педагогічної спільноти залишається перехід від теоретичних положень нормативних документів до практичної реалізації їх у щоденній діяльності. Сьогодні вчитель початкових класів працює з поколінням «альфа» – дітьми, для яких цифровий простір є природним середовищем існування. Тож використання інноваційного інструментарію перестає бути додатковим елементом уроку і стає необхідною умовою формування ключових компетентностей. Важливо, що інноваційні технології в НУШ – це не «самоціль», а засіб реалізації головних принципів реформи, вони